

Pradžia>Kreipimasis į teismą>Kur ir kaip>Išlaidos

Išlaidos

Kroatija

Šiame tinklalapyje pateikiama informacija apie proceso išlaidas Kroatijoje.

Advokatų išlaidos

Remdamasi Advokatūros įstatymu (kroat. *Zakon o odvjetništvu*) ir pasiekusi susitarimą su teisingumo ministru, Kroatijos advokatūra (*Hrvatska odvjetnička komora*) parengia ir patvirtina [Advokatų užmokesčio ir jiems mokamo išlaidų kompensavimo taisyklės](#) (*Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika*). Remiantis Advokatūros įstatymu, Taisyklėse nustatytas metodas, kaip įvertinti advokatų paslaugas, apskaičiuoti jų kainą ir išlaidas, kurias šalis privalo sumokėti advokatui arba advokatų kontorai už pagal įgaliojimą arba kompetentingos institucijos sprendimu suteiktas paslaugas, ir kaip sumokėti už minėtas paslaugas ir padengti minėtas išlaidas.

Atstovavimo išlaidos apima advokatų paslaugas, pridėtinės vertės mokestį ir toms paslaugoms teikti reikalingas išlaidas. Atstovavimo išlaidas sumoka klientas (bylos šalis).

Advokatų užmokesčio ir jiems mokamo išlaidų kompensavimo taisyklėse visų pirma reglamentuojamas su įvairių rūšių procesu (baudžiamuoju ir baudžiamųjų nusižengimų procesu, civiliniu procesu ir kt.) susijusių išlaidų atlyginimas.

Advokatai privalo teikdami kiekvieną paslaugą laikytis Taisyklių ir išduoti šaliai sąskaitą faktūrą.

Už įvairius Taisyklių punktus užmokestis gali būti padidintas 100 proc., jeigu byloje reikalinga konkreti praktinė patirtis ir specializuotos žinios arba jeigu byla yra itin sudėtinga ar byloje teikiams paslaugoms būdinga ypatinga atsakomybės rizika.

Konkreiti praktinė patirtis ir specializuotos žinios visų pirma pripažįstamos sudėtinguose ginčiuose ar procesuose arba dirbant su ypatingų rūšių sutartimis, kai būtina išmanyti arba analizuoti užsienio teisę ar teisinę literatūrą, nagrinėti ar tirti specializuotas temas inžinerijos, chemijos, technologijų, gamtos ir fizikos mokslų, medicinos, socialinių mokslų srityse, vartoti užsienio kalbą ir kt.

Atsižvelgdami į visas teikiamų paslaugų aplinkybes ir bylos šalies gaunamą naudą, advokatai taip pat gali užmokestį už tam tikrus Taisyklių punktus sumažinti 50 proc.

Advokatų elgesio kodekse (kroat. *Kodeks odvjetničke etike*) reikalaujama, kad advokatai nurodytų klientams apytikrę atstovavimo išlaidų sumą ir atkreiptų jų dėmesį į galimybę, kad klientui priteistos išlaidos, kurias privalo atlyginti priešinga šalis, gali būti mažesnės negu advokato sąskaitoje faktūroje nurodyta suma.

Baudžiamojo proceso išlaidos

Baudžiamojo proceso įstatyme (kroat. *Zakon o kaznenom postupku; Narodne novine* (NN; Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys) Nr. 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13 ir 145/13, 152/14, 70/17, toliau – 2008 m. CPA) apibrėžiamos baudžiamojo proceso išlaidos, nurodant, kad tokios išlaidos turi būti suvokiamos kaip bet kurios baudžiamajame procese patiriamos išlaidos nuo baudžiamosios bylos iškėlimo iki jos užbaigimo, su įrodymų rinkimu iki baudžiamojo proceso susijusios išlaidos ir su teisinės pagalbos teikimu susijusios išlaidos. Baudžiamojo proceso išlaidos, be kita ko, yra šios:

su liudytojais, teismo ekspertais, vertėjais žodžiu ir kitais specialistais susijusios išlaidos; techninio įrašymo, garso įrašų transkribavimo ir vietoje atliekamo tyrimo išlaidos; bylos medžiagos ar tam tikrų jos dalių kopijavimo ar įrašymo išlaidos;

kaltinamojo pervežimo išlaidos;

su kaltinamojo arba sulaikyto asmens atvykimu susijusios išlaidos;

bet kurių oficialias pareigas einančių asmenų transporto ir kelionės išlaidos;

teisės gauti sveikatos priežiūros paslaugas neturinčio kaltinamojo medicininės išlaidos sulaikymo arba kardomojo kalinimo metu arba – teismo nurodymu – medicinos įstaigoje, taip pat gimdymo išlaidos;

vienodo dydžio suma;

gynybos advokato užmokestis ir būtinios išlaidos, privataus kaltintojo ir kaltintojo funkcijas atliekančios nukentėjusios šalies ir jų teisinių atstovų patiriamos būtinios išlaidos, taip pat jų atstovo teisme užmokestis ir būtinios išlaidos;

nukentėjusios šalies ir jos teisinio atstovo patiriamos būtinios išlaidos, taip pat jų atstovo teisme užmokestis ir būtinios išlaidos.

Šio straipsnio 2 dalies 1–5 punktuose nurodytos išlaidos, išskyrus iš valstybės biudžeto finansuojamų valdžios institucijų patiriamas išlaidas ir gynybos advokato bei atstovo teisme, paskirto nukentėjusiajai šaliai, atliekančias kaltintojo funkcijas byloje dėl nusikalstamų veikų, už kurias baudžiamasis persekiojimas vykdomas *ex officio*, patiriamas būtinąsias išlaidas, yra mokėtinos iš valdžios institucijos, atsakingos už baudžiamojo proceso vykdymą, lėšų ir vėlesniu etapu turi būti susigrąžinamos iš asmenų, privalančių jas padengti.

1–5 punktuose išvardytos baudžiamojo proceso išlaidos yra mokėtinos iš valdžios institucijos, atsakingos už proceso vykdymą, lėšų ir vėlesniu etapu turi būti susigrąžinamos iš asmenų, privalančių jas padengti, išskyrus visų iš valstybės biudžeto finansuojamų valdžios institucijų patiriamas išlaidas ir būtinąsias išlaidas, kurias patiria gynybos advokatas ir atstovas teisme, paskirtas nukentėjusiajai šaliai, atliekančias kaltintojo funkcijas byloje dėl nusikalstamų veikų, už kurias baudžiamasis persekiojimas vykdomas *ex officio*.

Neatsižvelgiant į baudžiamojo proceso baigtį, kaltinamieji, nukentėjusieji, kaltintojų funkcijas atliekantys nukentėjusieji, privatūs kaltintojai, gynybos advokatai, teisiniai atstovai, atstovai teisme, liudytojai, teismo ekspertai, vertėjai žodžiu ir specialistai padengia savo dalyvavimo išlaidas, vėlavimo surinkti įrodymus ar posėdžių vilkinimo išlaidas, kitas dėl jų kaltės atsiradusias proceso išlaidas, taip pat tam tikrą vienodo dydžio sumos dalį.

Kaltinamiesiems, kurie pripažįstami kaltais, teismas nurodo padengti baudžiamojo proceso išlaidas, nebent jie turėtų teisę būti visiškai ar iš dalies nuo to atleisti. Jeigu kaltais pripažįstami keletas kaltinamųjų, kiekvienam iš jų teismas nurodo padengti atitinkamą išlaidų dalį, o jeigu paaiškėja, kad tai neįmanoma, jiems nurodoma išlaidas sumokėti solidariai.

Priimdamas nutartį dėl išlaidų, teismas gali atleisti kaltinamąjį nuo jo prievolės visiškai arba iš dalies padengti šias išlaidas: išlaidas, susijusias su liudytojais, teismo ekspertais, vertėjais žodžiu ir kitais specialistais; techninio įrašymo, garso įrašų transkribavimo ir vietoje atliekamo tyrimo išlaidas; bylos medžiagos ar jos dalies kopijavimo ar įrašymo išlaidas; kaltinamojo pervežimo išlaidas; su kaltinamojo arba sulaikyto asmens atvykimu susijusias išlaidas; bet kurių oficialias pareigas einančių asmenų transporto ir kelionės išlaidas; teisės gauti sveikatos priežiūros paslaugas neturinčio kaltinamojo medicininės išlaidas sulaikymo arba kardomojo kalinimo metu arba – teismo nurodymu – medicinos įstaigoje; gimdymo išlaidas; vienodo dydžio sumą; taip pat paskirto gynybos advokato užmokestį ir būtinąsias išlaidas. Jeigu šios aplinkybės nustatomos po to, kai priimama nutartis dėl išlaidų, vyriausiasis teisėjas (kroat. *predsjednik*

vijeća) gali priimti specialią nutartį, kuria atsakovas atleidžiamas nuo pareigos padengti baudžiamojo proceso išlaidas. Teismas gali paprašyti kaltinamojo pateikti mokesčių administratoriaus išduotą pažymą jo finansinei padėčiai ir pajamoms patvirtinti.

Tačiau jeigu per dešimt metų nuo tos dienos, kai nutartis dėl baudžiamojo proceso išlaidų tapo galutinė, nustatoma, kad nuteistojo finansinė padėtis leidžia visiškai arba iš dalies padengti baudžiamojo proceso išlaidas, įskaitant paskirto gynybos advokato išlaidas, prokuroro (kroat. *državni odvjetnik*) prašymu vyriausiasis teisėjas gali nurodyti nuteistajam, po to, kai jis atsiliepią į prašymą, visiškai arba iš dalies padengti tas išlaidas.

Pagal 2008 m. CPA nereikalaujama, kad kaltinamasis proceso išlaidas padengtų visais atvejais. Jeigu baudžiamasis procesas sustabdomas arba priimamas nuosprendis, kuriuo kaltinamasis išteisinamas arba kaltinimai panaikinami, baudžiamojo proceso išlaidos ir kaltinamojo patirtos būtinosios išlaidos, taip pat gynybos advokato užmokestis padengiami iš valstybės biudžeto.

Jeigu byla baigiama nuosprendžiu, kuriuo kaltinamasis išteisinamas arba kaltinimai panaikinami, arba nutartimi, kuria procesas sustabdomas, nebent jis jau buvo sustabdytas, arba jeigu nutartis, kuria kaltinimai panaikinami, priimama dėl kaltinamojo mirties arba dėl to, kad prokuratūrai suėjo senaties terminas, nes procesas užsitęsė ne dėl kaltintojo funkcijas atliekančios nukentėjusiosios šalies arba privataus kaltintojo kaltės, privatus kaltintojas arba kaltintojo funkcijas atliekanti nukentėjusioji šalis privalo padengti baudžiamojo proceso išlaidas, kaltinamojo patirtas būtinausias išlaidas ir jo advokato užmokestį ir patirtas būtinausias išlaidas. Jeigu procesas sustabdomas dėl kaltinimų atsiėmimo arba baudžiamojo persekiojimo nutraukimo, kaltinamasis ir privatus kaltintojas arba kaltintojo funkcijas atliekanti nukentėjusioji šalis gali pasiekti susitarimą dėl atitinkamų savo išlaidų. Jeigu yra keli privatūs kaltintojai arba kaltintojo funkcijas atliekančios nukentėjusiosios šalys, visi jie išlaidas padengia solidariai.

Teisės nuostatos, kuriomis reglamentuojamas proceso išlaidos. Teisinis pagrindas

Informacija apie baudžiamojo proceso išlaidas pateikiama 2008 m. CPA X antraštinės dalies 145–152 straipsniuose, [Advokatūros įstatyme](#), [Advokatų užmokesčio ir jiems mokamo išlaidų kompensavimo taisyklėse](#) ir [Teismo mokesčių įstatyme](#) (kroat. *Zakon o sudskim pristojbama*) (jeigu baudžiamasis procesas pradedamas privataus kaltinimo tvarka, reikia sumokėti 250,00 HRK mokesčių).

Internetinė informacija apie proceso išlaidas

Visi šie aktai yra pateikti Kroatijos Respublikos oficialiajame leidinyje, [Narodne novine](#), arba [Kroatijos advokatūros](#) interneto svetainėje.

Pridėtinės vertės mokesčiai

Kadangi advokatams taikomas pridėtinės vertės mokesčiai (PVM), už jų paslaugas šių mokesčių prievolę taip pat reikia įvykdyti. Už kiekvieną advokato išduodamą sąskaitą faktūrą taikomas 25 proc. PVM. Pažymėtina, kad Advokatų užmokesčio ir jiems mokamo išlaidų kompensavimo taisyklėse pateikiamose lentelėse sumos nurodytos be PVM, jis pridedamas išrašant sąskaitą faktūrą.

Išlaidos baudžiamųjų nusižengimų procese

Baudžiamųjų nusižengimų proceso išlaidos, be kita ko, yra šios:

valstybės administravimo įstaigos, kaip įgalioto kaltintojo, patirtos išlaidos nustatant baudžiamąjį nusižengimą – techninėmis priemonėmis arba atliekant reikiamas analizes ir ekspertinius vertinimus;

visos teismo išlaidos, iš anksto sumokėtos iš valstybės biudžeto asignavimų, kol vyksta procesas (su liudytojais, teismo ekspertais, vertėjais žodžiu ir kitais specialistais susijusios išlaidos; vietoje atliekamo tyrimo išlaidos; kaltinamojo arba sulaikyto asmens atvykimo išlaidos; bet kurių oficialias pareigas einančių asmenų kelionės išlaidos bei užmokestis ir kt.);

baudžiamųjų nusižengimų proceso išlaidų vienodo dydžio suma:

kai šias išlaidas patiria už proceso vykdymą atsakingos valdžios institucijos;

kai šias išlaidas patiria savivaldybės teismas (kroat. *općinski sud*), priimdamas nutartį dėl prieštaravimo privalomajam baudžiamajam įsakymui;

kai šias išlaidas patiria Kroatijos Aukštasis baudžiamųjų nusižengimų teismas (kroat. *Visoki prekršajni sud*), priimdamas galutinę nutartį dėl kaltinamojo atsakomybės už baudžiamąjį nusižengimą, jeigu šis teismas apsvarstė ir prokuroro, ir kaltinamojo pateiktus apeliacinius skundus, arba tik kaltinamojo pateiktą apeliacinį skundą;

teisės gauti sveikatos priežiūros paslaugas neturinčio kaltinamojo medicininės išlaidos kardomojo kalnimo metu arba – teismo nurodymu – medicinos įstaigoje;

kaltinamojo kelionės išlaidos;

nukentėjusiosios šalies ir kaltintojo funkcijas atliekančios nukentėjusiosios šalies patiriamos būtinosios išlaidos, taip pat jų teisinių atstovų ir atstovų teisme patiriamos būtinosios išlaidos;

kaltinamojo gynybos advokatui mokėtinos būtinosios išlaidos ir užmokestis.

Vienodo dydžio suma nustatoma laikantis konkrečioje teisės nuostatoje nurodytų ribų, atsižvelgiant į proceso sudėtingumą bei trukmę ir į kaltinamojo finansinę padėtį.

Teismas iš valstybės biudžeto asignavimų iš anksto sumokėtas proceso išlaidas vėlesniu etapu susigrąžina iš kaltinamojo ar kitų asmenų, pagal šio įstatymo nuostatas privalančių jas padengti.

Teismas tvarko atskirą sąrašą, kuriame nurodomos visos patirtos išlaidos, susijusios su **valstybės administravimo įstaigos, kaip įgalioto kaltintojo, patirtomis išlaidomis nustatant baudžiamąjį nusižengimą – techninėmis priemonėmis arba atliekant reikiamas analizes ir ekspertinius vertinimus; visomis teismo išlaidomis, iš anksto sumokėtomis iš valstybės biudžeto asignavimų, kol vyksta procesas (su liudytojais, teismo ekspertais, vertėjais žodžiu ir kitais specialistais susijusiomis išlaidomis; vietoje atliekamo tyrimo išlaidomis; kaltinamojo arba sulaikyto asmens atvykimo išlaidomis; bet kurių oficialias pareigas einančių asmenų kelionės išlaidomis bei užmokesčiu ir kt.); teisės gauti sveikatos priežiūros paslaugas neturinčio kaltinamojo medicininėmis išlaidomis kardomojo kalnimo metu arba – teismo nurodymu – medicinos įstaigoje.**

Asmuo, siekiantis, kad tokios išlaidos būtų atlygintos, privalo pateikti teismui išlaidų ataskaitą kartu su reikiama informacija ir patirtų išlaidų įrodymais.

Išlaidų už vertimą žodžiu į Kroatijos mažumų kalbas taikant Konstitucijos ir įstatymo dėl nacionalinių mažumų teisių Kroatijos Respublikoje vartoti savo kalbą ir raštą (kroat. *Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj*) nuostatas neprivalo mokėti asmenys, kurie pagal šį įstatymą privalo padengti proceso išlaidas.

Už teisingumo sričių atsakingas ministras priima taisykles, kuriose išsamiai išdėstoma baudžiamųjų nusižengimų proceso išlaidų atlyginimo tvarka.

Klausimas, kas privalo sumokėti išlaidas, ir svarstymai dėl proceso išlaidų reglamentuojami [Baudžiamųjų nusižengimų įstatymo](#) (kroat. *Prekršajni zakon*; NN Nr. 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17 ir 118/18) 139 ir 140 straipsniuose.

Civilinio proceso išlaidos

Civilinio proceso išlaidas sudaro reikalavimus atitinkančios išlaidos, patiriamos per procedūrą arba skirtos jai atlikti. Tam tikros išlaidos, pvz., žyminiai mokesčiai, yra susijusios su valdžios institucijos, atsakingos už proceso vykdymą, veikimu; kitos išlaidos, pvz., ekspertinių vertinimų arba vertimo žodžiu paslaugų išlaidos, reiškia teismo ekspertui arba teismo vertėjui žodžiu mokėtinas išlaidas. Civilinio proceso išlaidos taip pat apima liudytojui atlygintinas kelionės ir pragyvenimo išlaidas ir prarastas pajamas, tačiau didžiąją išlaidų dalį sudaro atstovavimo byloje išlaidos, kurias patiria šalims atstovaujantys advokatai.

Dauguma nuostatų dėl civiliniame procese patiriamų išlaidų išdėstytos **Civilinio proceso įstatyme** (kroat. *Zakon o parničnom postupku*), t. y., be kita ko, nuostatos dėl įrodymų rinkimo išlaidų (Civilinio proceso įstatymo 168 straipsnis), dėl išlaidų, skirtų pareiškimui dėl draugiško ginčo sprendimo pateikti, kai nagrinėjamas ieškinys dėl žalos atlyginimo, arba dėl išlaidų, kurias patiria šalis, ketinanti pateikti civilinį ieškinį savo asmeninėms teisėms apsaugoti. Tačiau prieš tai šalis turi pateikti pareiškimą dėl draugiško ginčo sprendimo (Civilinio proceso įstatymo 186 straipsnio a punktas).

Paprastai šias išlaidas padengia prašymą teikianti šalis, tačiau vėliau kaip bylinėjimosi išlaidų dalis jos gali būti tai šaliai atlygintos, jeigu ji laimi bylą. Civiliniame procese patiriamos išlaidos – tai išlaidos, reikalingos tam tikriems faktams įrodyti (įrodymų pateikimo išlaidos, liudytojo atvykimo išlaidos), ir atstovavimo išlaidos.

Ar priešinga šalis visas šias išlaidas atlygins, priklauso nuo sėkmingos bylos baigties. Iš esmės kiekviena šalis iš anksto padengia dėl savo veiksmų susidarancias išlaidas (Civilinio proceso įstatymo 152 straipsnis), o ginčą visa apimtimi laimėjusi šalis turi teisę, kad jai būtų atlygintos visos proceso išlaidos (Civilinio proceso įstatymo 154 straipsnis). Tačiau taip pat reikėtų atsižvelgti į tai, ar šios išlaidos byloje buvo būtinos, nes šalis turi teisę tik į tokių išlaidų atlyginimą (Civilinio proceso įstatymo 155 straipsnis).

Kai šalys bylą laimi iš dalies, teismas gali nurodyti kiekvienai šaliai padengti savo išlaidas arba nurodyti vienai šaliai atlyginti proporcingą išlaidų dalį kitai šaliai ir įstojusiai į bylą šaliai.

Teismas gali nuspręsti, kad viena šalis turėtų sumokėti visas priešingos šalies ir jos interesais įstojusios į bylą šalies išlaidas, jeigu buvo nepatenkinta tik gana nedidelė priešingos šalies ieškinio dalis ir dėl tos dalies nebuvo patirta atskirų išlaidų.

Du pagrindiniai principai, kuriais grindžiama nutartis dėl civilinio proceso išlaidų, yra bylos laimėjimo principas (lot. *causae*) ir kaltės principas (*culpe*).

Šalis, patirianti išlaidas dėl savo kaltės arba dėl jai nutikusio įvykio, neturi teisės, kad priešinga šalis šias išlaidas jai atlygintų, neatsižvelgiant į tai, ar ji laimi bylą (Civilinio proceso įstatymo 156 straipsnis).

Teisė į išlaidų atlyginimą, jeigu byla nutraukiama arba jeigu byloje dalyvauja kelios šalys, arba jeigu pasiekiamas teisminis susitarimas, reglamentuojama Civilinio proceso įstatymo 158 straipsnio 1 dalyje, 159, 161 ir 324 straipsniuose.

Civilinio proceso išlaidos ir žyminiai mokesčiai nustatomi pagal ginčo dalyko vertę tuo metu, kai byloje atliekamas tam tikras veiksmas, o ne pagal tai, kokia ginčo dalyko vertė galėtų būti tuo metu, kai baigiamas teisminis bylos nagrinėjimas. Be to, civilinio proceso išlaidos nustatomos proporcingai laimėtai bylos daliai pagal ginčo dalyko vertę tuo metu, kai baigiamas teisminis bylos nagrinėjimas.

Prievolė sumokėti žyminius mokesčius reglamentuojama **Teismo mokesčių įstatymu**.

Teismo proceso šalis gali pasinaudoti teise būti atleista nuo proceso išlaidų mokėjimo ir teise gauti kvalifikuotą teisinę pagalbą tokiu būdu ir tokiomis sąlygomis, kokias nustatyti atskirose teisės nuostatose, kuriomis reglamentuojama nemokama teisinė pagalba (Civilinio proceso įstatymo 172 straipsnis).

Teismas dėl išlaidų atlyginimo nusprendžia pagal konkretų šalies prašymą, nerengdamas posėdžio. Prašyme šalis privalo nurodyti išlaidas, kurių atlyginimo ji siekia. Prašymą atlyginti išlaidas šalis turi pateikti ne vėliau kaip iki teisminių ginčų pabaigos, kol neįvyko svarstymai dėl išlaidų. Tačiau jeigu tokia nutartis turi būti priimta prieš tai neįvykus teisminiams ginčams, šalis turi prašymą atlyginti išlaidas įtraukti į pareiškimą, dėl kurio teismas turi priimti sprendimą. Teismas dėl prašymo atlyginti išlaidas nusprendžia priimdamas sprendimą arba nutartį, kuria baigiama byla tame teisme (Civilinio proceso įstatymo 164 straipsnis). Teismo sprendimo dalis dėl išlaidų gali būti ginčijama tik atskiruju skundu, nebent tuo pačiu metu apskundžiamas sprendimas dėl bylos esmės (Civilinio proceso įstatymo 167 straipsnis).

Vykdyimo proceso išlaidos

Vykdyimo proceso išlaidas sudaro šalių, teismo ir kitų vykdyimo proceso dalyvių patiriamos išlaidos, susidarancios dėl vykdyimo proceso arba su juo susijusios.

Vykdyimo įstatyme (kroat. *Ovršni zakon*) gana mažai nuostatų, kuriomis būtų reglamentuojamos tokio proceso išlaidos. Vykdyimo proceso išlaidų atlyginimas atskirai aptariamas tik viename straipsnyje (Vykdyimo įstatymo 14 straipsnis). Minėtame straipsnyje nurodytas proceso išlaidų mokėjimas avansu, šalių prievolės avansu sumokėti proceso išlaidas neįvykdymo padariniai ir šių nuostatų taikymas ieškinio užtikrinimo procese.

Vykdyimo įstatyme nėra nuostatų, kurios leistų teismui nurodyti atlyginti išlaidas. Vietoj to pagal Vykdyimo įstatymo 21 straipsnio 1 dalį atitinkamai taikomos Civilinio proceso įstatymo nuostatos.

Vadovaudamasi 2011 m. sausio 1 d. **Vykdyimo nukreipimo į pinigines lėšas įstatymu** (kroat. *Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima*), Finansų agentūra (*FINA*) pagal skolininko asmens kodą be jo sutikimo vykdo išieškojimą iš verslo subjektų ir piliečių piniginių lėšų visose sąskaitose, taip pat iš terminuotųjų indėlių visuose bankuose.

Vadovaudamasi **Vykdyimo nukreipimo į pinigines lėšas įstatyme nustatytų paslaugų mokesčių tipų ir sumų apskaičiavimo taisyklių** (kroat. *Pravilnik o vrstama i visini naknada za obavljanje poslova propisanih Zakonom o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima*) 8 straipsniu, FINA vadovybė Taisyklėse nurodytus mokesčius nustato savo kainoraštyje, kurį tvirtina finansų ministras. Vykdyimo nukreipimo į pinigines lėšas įstatyme nustatytų FINA paslaugų kainoraščio išrašą galima atsisiųsti iš jos oficialios interneto svetainės.

Proceso išlaidas, susijusias su vykdomojo dokumento išdavimu, vykdyimo užtikrinimu ir užtikrinimo priemone, turi avansu sumokėti vykdyimo teisę turintis kreditorius arba kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės turėtojas. Vykdyimo teisę turintis kreditorius arba kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės turėtojas proceso išlaidas turi sumokėti avansu, per teismo nustatytą terminą.

Jeigu vykdymas nukreipiamas į kilnojamąjį turtą, teismas vykdyimo teisę turinčiam kreditoriui nurodo avansu sumokėti išlaidas, būtinas tam tikriems vykdyimo veiksams per nurodytą laikotarpį atlikti (tai yra veiksmai, kurių teismo antstolis imasi siekdamas areštuoti ir įvertinti, konfiskuoti, perimti ir atiduoti kilnojamąjį turtą teismo žinion arba vykdyimo teisę turinčiam kreditoriui arba trečiajai šaliai). Vykdyimo teisę turintis kreditorius neturi teisės apskųsti tokio teismo nurodymo ir privalo jį vykdyti. Išlaidos avansu sumokamos į teismo banko sąskaitą.

Jeigu vykdyimo teisę turintis kreditorius ir kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės turėtojas neįvykdo teismo nurodymo per teismo nustatytą terminą avansu sumokėti išlaidas, o vykdyimo veiksmo ar su užtikrinimo priemone susijusio veiksmo negalima imtis negavus mokėjimo, teismas vykdyimą sustabdo. Jeigu per teismo nustatytą terminą avansu nesumokamos išlaidos, būtinos, kad būtų imtasi tam tikro veiksmo, kuris neturi esminės reikšmės vykdymui, veiksmas neatliekamas (Vykdyimo įstatymo 14 straipsnio 2 dalis).

Jeigu vykdymas nukreipiamas į nekilnojamąjį turtą, vienas iš vykdyimo veiksmų yra turto vertės nustatymas. Tai daroma teismo nutartimi ir teismo nuožiūra, po posėdžio, kuriame šalims suteikiama galimybė pateikti pareiškimus dėl minėto vykdyimo veiksmo ir patvirtinamuosius įrodymus (Vykdyimo įstatymo 92 straipsnio 1 dalis). Tačiau bet kuri šalis taip pat gali siūlyti, kad nekilnojamojo turto vertė būtų nustatyta tinkamo teismo eksperto parengtu ekspertiniu vertinimu. Tuo atveju tokia šalis privalo avansu sumokėti ekspertinio vertinimo išlaidas.

Vykdyimo įstatyme įtvirtintos ne tik bendrosios nuostatos dėl vykdyimo proceso išlaidų atlyginimo, bet ir – dalyje, kurioje reglamentuojamas išieškojimas iš nekilnojamojo turto – nuostatos dėl proceso, kuriuo nustatoma pirkimo kainos pasidalijimo suregulavimo tvarka, išlaidų.

Pardavimo pajamos visų pirma turi padengti vykdyimo proceso išlaidas, susijusias su žyminiais mokesčiais ir avansais už vykdyimo veiksmų atlikimą, taip pat kitus už ankstesnius metus mokėtinus mokesčius, kurie atskaičiuojami iš parduoto turto. Šioms išlaidoms teikiama pirmenybė visų kitų šalių ir kitų proceso dalyvių reikalavimų atžvilgiu (Vykdyimo įstatymo 113 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Kalbant apie kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės turėtojo teisinę padėtį, kai vykdytas nukreipiamas į nekilnojamąjį turtą, teismų praktika rodo, kad teisė į proceso išlaidų atlyginimą turi ne tik šalis, bet ir kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės turėtojas.

Kai vykdytas nukreipiamas į nekilnojamąjį turtą, privaloma naudotis teismo antstolio paslaugomis, o jis turi teisę į išlaidų atlyginimą. Šiuo atveju taikomos Civilinio proceso įstatymo nuostatos dėl išlaidų atlyginimo (Civilinio proceso įstatymo 155 straipsnyje numatytos atlygintinos išlaidos, o Civilinio proceso įstatymo 154 straipsnyje nustatyta proceso išlaidų atlyginimo tvarka).

Kadangi Vykdyto įstatyme nėra nuostatų, kaip nuspręsti dėl proceso išlaidų ar kokią nustatyti jų sumą, dėl išlaidų sprendžiančios valdžios institucijos taiko Civilinio proceso įstatymo bendrąsias nuostatas, kuriose nurodyta, kad, sprendžiamas, kokios išlaidos šaliai turi būti atlyginamos, teismas atsižvelgia tik į tas išlaidas, kurios buvo būtinos procesui vykdyti. Dėl būtinųjų išlaidų ir jų sumos sprendžia teismas, atidžiai išnagrinėjęs visas aplinkybes ir visų pirma atsižvelgdamas į Civilinio proceso įstatymo normas, kuriomis reglamentuojama pasirengimo teismui bylos nagrinėjimui procedūra, apimanti rašytinius pareiškimus, vieną parengiamąjį posėdį ir vieną pagrindinį posėdį (Civilinio proceso įstatymo 155 straipsnis).

Jeigu išieškojimas vykdomas pagal autentišką dokumentą, vykdyto teisę turintis kreditorius turi teisę ne tik į advokato atstovavimo išlaidų atlyginimą, bet į notaro mokesčiams skirtų išlaidų atlyginimą.

Vykdyto procese mokamų notarų mokesčių ir jų užmokesčio atlyginimo taisyklėse (kroat. *Pravilnik o naknadi i nagradi javnih bilježnika u ovršnom postupku*) nurodyta, kad veiksmų, kurių notari imasi priimdami vykdyto prašymus ir pagal autentiškus dokumentus išduodami vykdomuosius dokumentus, atlikimo išlaidas avansu turi padengti vykdyto teisę turintis kreditorius. Jeigu vykdyto teisę turintis kreditorius avansu nesumoka išlaidų, vykdyto procesas sustabdomas (Vykdyto įstatymo 14 straipsnio 2 dalis).

Tai, kad kilnojamojo turto negalima parduoti aukcionuose ir kad vykdyto teisę turinčio kreditoriaus reikalavimas lieka nepatenkintas, nereiškia, kad vykdyto teisę turintis kreditorius nepatyrė būtinųjų vykdyto proceso išlaidų.

Kai teismas procesą pradeda savo iniciatyva, jo pradėjimo išlaidas teismas turi sumokėti avansu savo lėšomis. Vykdyto įstatyme numatyta galimybė pradėti vykdyto procesą *ex officio*, jeigu tokia galimybė yra konkrečiai nustatyta įstatymu.

Notari, atlikdami vykdyto veiksmus pagal autentiškus dokumentus, patiria tam tikras išlaidas, pvz., jiems priklauso notaro užmokesčiai, turi būti atlyginamos materialinės išlaidos, kurios gali būti susijusios su pristatymo arba pašto paslaugų išlaidomis arba biuro reikmenų, pvz., popieriaus, sąnaudomis ir kt., taip pat patiriamos vykdyto prašymo rengimo išlaidos, jeigu tai atlieka advokatas. Šias išlaidas avansu privalo sumokėti vykdyto teisę turintis kreditorius.

Vykdyto pagal vykdomąjį dokumentą atlieka teismai. Šiuo atveju išlaidas, kurias avansu turi sumokėti vykdyto teisę turintis kreditorius, sudaro žyminiai mokesčiai, taip pat išlaidos, susijusios su advokatų rengiamais vykdyto prašymais.

Skolininkas arba kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės teikėjas privalo vykdyto teisę turinčiam kreditoriui arba kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės turėtojui atlyginti būtinąsias vykdyto išlaidas arba su užtikrinimo priemone susijusias išlaidas (Vykdyto įstatymo 14 straipsnio 4 dalis). Minėta teisės nuostata yra pagrindas, kuriuo remiantis nusprendžiama dėl proceso išlaidų.

Kai remiantis vykdomoju dokumentu pagal autentišką dokumentą arba prašymą, kurie perduodami kompetentingam teismui, kad jis išspręstų šį klausimą ir duotų šalims nurodymą, priimama nutartis dėl būtinųjų išlaidų, vykdyto teisę turintis kreditorius turi teisę, kad jam būtų atlyginamas sumokėtas notaro užmokesčiai, priklausantis nuo reikalavimo sumos, ir turi teisę tai sumai taikyti PVM.

Tie atvejai, kai vykdyto teisę turintis kreditorius neturi teisės į proceso išlaidų atlyginimą, reglamentuojami Vykdyto įstatymo 39 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse ir 72 straipsnio 1 dalyje.

Vykdyto teisę turintis kreditorius turi teisę, kad jam būtų atlygintos išlaidos, susidariusios dėl priešingos šalies kaltės arba dėl priešingai šaliai nutikusio įvykio, neatsižvelgiant į proceso baigtį (Civilinio proceso įstatymo 156 straipsnis, taikomas pagal Vykdyto įstatymo 21 straipsnio 1 dalį). Ši nuostata atitinka Civilinio proceso įstatymo nuostatas, kuriomis reglamentuojamas proceso išlaidų atlyginimas pagal kaltės principą.

Vis dėlto skolininkas (arba kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės teikėjas) taip pat turi teisę, kad jam būtų atlygintos proceso išlaidos, kurias nepagrįstai sukėlė vykdyto teisę turintis kreditorius (Vykdyto įstatymo 14 straipsnio 5 dalis).

Reikalavimas atlyginti išlaidas turėtų būti pateikiamas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo proceso užbaigimo dienos (Vykdyto įstatymo 14 straipsnio 6 dalis).

Nutartis dėl reikalavimo atlyginti proceso išlaidas priimama arba kaip sudedamoji vykdomojo dokumento dalis, arba kaip atskira nutartis, ir jeigu ji tampa galutinė, ji laikoma vykdomoju dokumentu, pagal kurį vykdyto galima reikalauti kitame vykdyto procese.

Teisės nuostatos, kuriomis reglamentuojamas civilinio proceso ir vykdyto proceso išlaidos:

Civilinio proceso įstatymas (NN Nr. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 ir 70/19)

Vykdyto įstatymas (NN Nr. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 ir 131/20)

Vykdyto nukreipimo į pinigines lėšas įstatymas (NN Nr. 68/18, 2/20, 46/20 ir 47/20)

Teismo mokesčių įstatymas (NN Ne. 118/18)

Nemokamos teisinės pagalbos įstatymas (kroat. *Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (NN Nr. 143/13)

Advokatų užmokesčio ir jiems mokamo išlaidų kompensavimo taisyklės (NN Nr. 142/12, 103/14, 118/14 ir 107/15)

Notarų laikinųjų įkainių taikymo taisyklės (kroat. *Pravilnik o privremenj javnobilježničkoj tarifi*) (NN Nr. 38/94, 82/94, 52/95, 115/12, 120/15 ir 64/19)

Vykdyto procese mokamų notarų mokesčių ir jų užmokesčio nustatymo taisyklės (NN Nr. 9/21)

Testamento vykdyto procese mokamo notarų, atliekančių teismo paskirtų patikėtinių funkcijas, užmokesčio ir jų išlaidų atlyginimo taisyklės (kroat. *Pravilnik o visini nagrade i naknade troškova javnog bilježnika kao povjerenika suda u ostavinskom postupku*) (NN Nr. 135/03)

Sertifikuotų tarpininkų išlaidų atlyginimo ir užmokesčio jiems už paslaugas įkainių nustatymo taisyklės (kroat. *Pravilnik o tarifi za naknadu troškova i nagradu za obavljanje javne komisije djelatnosti*) (NN Nr. 115/12)

Užmokesčio už nekilnojamojo ir kilnojamojo turto pardavimą vykdyto procese tipų ir sumų nustatymo taisyklės (kroat. *Pravilnik o vrstama i visini naknada za obavljanje poslova provedbe prodaje nekretnina i pokretnina u ovršnom postupku*) (NN Nr. 156/14)

Vykdyto nukreipimo į pinigines lėšas įstatyme nustatytų paslaugų mokesčių tipų ir sumų apskaičiavimo taisyklės (NN Nr. 71/18)

Užmokesčio už oficialių pareigų vykdyto ne teismo patalpose nustatymo taisyklės (kroat. *Pravilnik o naknadama za obavljanje službenih radnji izvan zgrade suda*) (NN Nr. 38/14)

Visi šie aktai ir teisės nuostatos yra pateikti Kroatijos Respublikos oficialiajame leidinyje (*Narodne novine*) arba profesinių rūmų ir FINA interneto svetainėje. Paskutinis naujinimas: 18/04/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisiųjų įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.